

Տարեկան գինը 10 լուրջ, կէս տարվանը 6 լուրջ:
Առանձին համարները 3 կոտկով:

ՁԻՖԼԻՍՈՒՄ ԳՐՎՈՒՄ ԵՆ ՄԻՋՄԱՅՆ ԽՈԲՐԱԳՐԱՏԱՆ մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Տիֆլոս. Պեճակյա Մանուկյան

ՄՐԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առաջօտեամ 10—2 ժամ
(Բացի կերպակի և տօն օրերից)

Յայտաբարութիւն լնդունվում է ամեն լեզուվ:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կօպէկ,

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նուբար-Փաշաւ — Ներքին տեսութիւն, կուռ խօսք Անդրքովկասի հայ - կաթօլիկոսին: Նամակ Ալէքսանդրապօլից: Նամակ գդիրից: Նամակ Ներքին-Առուղիսից: Նամակ արսից: Նամակ Եկատերինողարից: —Արտաին տեսութիւն: Հայաստանը և Նուբար-Փաշաւ Սովոր Հայաստանում: Նամակ Պարոկաստաց: Արտաքին լուրեր: —Խառն լուրեր: —«Եղիկի» ենուագիրներ: —Ծոյցարարարութիւններ:

գրականութեան. քանի մի նշ
նաւոր գրքեր, օրինակ Ամսպլուայ
ձեռքով թարգմանած հայոց պատ
մարանների գրուածները նրա հո
վանաւորութեամբ են հրատարակ
վել. Կա յայտնի է որպէս զոր
ծող հայոց դպրոցական կեանք
մէջ. ում յայտնի չէ թէ նրա
միջոցներով հաստատվեցաւ Կ
Պօլսի Կուբար - ՀաՀնազարեան
դպրոցը. Կա վերջապէս ինքն է
որպէս հեղինակ, յայտնվել է եր
հարկաւոր էր, Տերլինի կոնգրես
ժամանակ պաշտպանել Հայաս
տանի դատը. նա Հայաստանի
մէջ մտցնվելի վերանորոգութիւն-
ների մասին մի գեկուցում ներ
կայացրեց Տերլինի աւագաժողո-
վին:

Իսկ վերջին ժամանակ մենք
տեսանք՝ Կուբար-փաշայի անունը
Փրանսիական «Nouvelle Revue»
ամսագրի աշխատակիցների թւում
Բայց զիմանորապէս այն դա-
տողութեան վրա էր հիմնաւմ
մեր գուշակութիւնը, երբ Կու-
բար-փաշային կանդիդատ էինք
առաջարկում, որ մենք գիտէինք
թէ նա նոյնքան յարգված է
Թիւրքիայից, մենք առելի կասենք
ամբողջ արևելքից, որքան և
Եսգլանայից ու Եւրոպայի պետա-
կան բոլոր շրջաններից:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹՕԼԻԿՆԵՐԻՆ

Վանի մեր եղբայրները, տաժանելով սովա-
ռ թեան տանջանքին մէջ, և չը կարողանա-
վ տանել սովածութեան դարձուրանքը, հայ-
նի հողի վրա ծնկի եկած, ուժաթափ և
հսամահ տարածված, մեզանից կարեկցու-
թին և գութ են խնդրում: Նոյց յուսա-
ռուր և նուազեալ ձայներն, արձագանք գոտն-
մեն տեղացի հայերի սրտում և մարդասի-
սկան զբացմունքը պարտաւորացրեց նրանց
նութեան ձեռք մեխելով ազատել Վասու-
կան աշխարհը կորածից:

Ս լայն մե սը պէտք է անտարբենը լինենք
ո տխուր և մարդարկեր տեսարանին և ան-

տարբեր աչօք նայենք մեր եղբայրների կորստե
վրա; Բաւական է որքան կրօնական առաջ
ձնութիւն պահեցինք մեր եղբայրների հետ
իսկ այժմ բնութեան ձայնից և օտար ա-
գաց ամօթից, պէտք է միանանք ընդհանու-
ոյժով պաշտպանել և փրկել Հայաստան ե-
կիրք, Վասպուրական աշխարհը:
Պահանջը մեծ է և անհրաժեշտ, որը
կարելի յետաձգել և զանցառութեան տա-
և որը պահանջում է միացեալ ազգա-
յին ոյժ, և առատ նուիրատութիւ-
նը որ դարերի անհամար հարուած
ները և ձնշող ձեռքը չը կարողացան անել
ձեր անտարբերութեան պատճառաւ, այժ-
մովք մի ամսի մէջ կոչնչացնի և կամայացն
Հայաստանը; Ատանզը մեծ է և անխուսափել-
եթէ չը փրկենք Հայաստանը սարսափելի սո-
վից; Բաւական չէ որքան որ մինչեւ այժմ օ-
նեցին մեր եղբայրները, կը բացվի գարունը
և նոքա չունենալով սերմանելու ցորեն, կա-
րող են պատահել երկրորդ և սարսափել
փոթորկին: Այժմ ժամանակ է ցոյց տալու
թէ մենք հայութիւնից անբաժան անդամ
ներ ենք և նոցա տառապանքներին կարեկից
Ցոյց տանք թէ իսկապէս սիրում ենք Հայա-
տանը և նորա փրկութիւնն է մեր յոյը
ապագան:

Մենք կարող ենք ապրել չափաւոր պայմանով, իսկ վանեցին սովոր չէ կարող տանել Եղորա համար նա ձեռք է պարզում մեզ՝ Անդրկովկասի հայշկաթօլիկոներիս օգնութիւն խնդրելու; Այս ժամանակ ընդունելի, աշաք միրկութեան;

ՀԱՅ-ԿԱՄՊՈՋԻԿ

12 ապրիլի

Սկսենք նախ՝ քաղաքից։
Կենսական պիտութիւնը մանգութիւնը անցեալ
արվայ անցեալ ամառվանից ոկտիեց մեղա-
ւմ և հետզետէ թանգանալով, վերջին միջոց-
րում, հասաւ մի անսպասելի ծայրակեղութեան։
Արթակարգ թանգութան մասին ԱՄշակիւ ըն-
թագողներին մի ճիշտ և բացորոշ տեղեկութիւն
սլու համար, հարկաւոր եմ համարում մէջ բե-
այստեղ մի քանի ուժելեաց գներ։ Ալիւի
ողբ հիմա ծախվում է մեղանում 4 ր. այս ինչ

առաջ 40—50 կոպ. էր ծախվում, բրնձի մի պուդը բարձրացել է մինչև 6 ր., 6.—50 կ., այն ինտակաջ 1, 60 կ. կամ շատ, շատ 2 ր. էր ծախվում, իւղի պուդը արժէ հիմայ 18 բուրփի, (առաջ 7—8 ր. էր), մի ձուն տալիս են 3—4 կոպէկի (առաջ 100-ը առնում էինք 40—50 կոպէկով: Մսի Փունաը արժէ 9—10 կ., և Զատոկից յետոյ է աւելի կը թանգանայ, իսկ թէ ինչու համար, դորս պատճառն էլ հիմայ կը բացատրի մի քիչ ներքեւում նամակիս մէջ, Մնացեալ ուտելիքներն էլ համեմտաբար այսպէս թանգ են. ամենայն մի կենսական պիտոյքի գին անցել է իր չափ առ սահմանը: Այս հրէշաւոր թանգութիւնը ունեցաւ շատ տիսուր հետևանքներ, Վաճառականութիւնը, արհեստը և ամենայն մի արդիւնաբեր գործունէութիւն կատարեալ անկման մէջ են գանգում այս բոպէիս: Մեր քաղաքը դարձել է մի չքաւորութեան տեղակայոյ: Ալէ քսանդրապօք, իր գոյութեան ամբողջ շրջանում, երբէք չէ եղել այսքան նեղված տնտեսապէս: Հետզհետէ շատանում է մեր քաղաքում մուրացկանների թիւը: Հարիւրաւոր ընտանիքներ մատնուած են մուրացկանութեան դառն վիճակին: Ի՞նչ կը դառնար հապա այս ողորմելի գերդաստանների գորութիւնը, եթէ քաղաքի ունեոր գասակարգից չը հաւաքվէր 15,000 ր. փող, չը գնվէր ալիւր և չը բաժանվէր այս մուրացիկ գերդաստաններին բոլորովին ծրիաբար: Այդ թողնում եմ մեր հանճար—պամպութիւններն» դատելու, իսկ ես շարունակում եմ առելիքս:

Գիւղացիները աւելի էլ նեղ զրովթեան մէջ են.
Անցեալ տարի հէնց աշնան սկզբից, երբ կարկու-
տո մի կողմից, իսկ մկների լոգէօնները մ'ւս կող-
մից մի համերաշխ գործակցութեամբ ոչնչացրին
մեծ մասամբ երկրագործի քրտնաշան վաստակի
արդիւնաբերութիւնը և նա մնաց զատարկածեառ,
այս, հէնց աշնան սկզբից զգալի զարձաւ գիւղե-
րում հացի պակասութիւնը։ Երկրագործի գրու-
թիւնը այն աստիճան աննախանձելի էր, որ դառ-
նացած, փտած ալիւրը, որը զուցէ միայն անասուն-
ներին կարելի լինէր կերցնել, պաւզը Յ բուրփից
սկսեալ մինչև 3—60 կ. առաւ և կերաւ։ Բայց
հիմայ այդ փտած ալիւրն էլ չը կայ, սպառվեցաւ,
Ցորենի մի սոմարը (18 պուդ) հիմա ծախվում է
այստեղ 70 բուրփի. մի սոմար զարին արժէ 40
բուրփից աւելի։ Ցանքի ժամանակը հասել է, բայց
գիւղացիներից շատերը ցանելու ցորեն չունեն.
իսկ նրանցից շատերը ուտելու հաց անգամ չունեն,
Մի եւրման է հայոց աւելի շատ անգամ շատ աւելի շատ

ըր զոլոց էլ ամուս, այս տարվայ երկարատև և գժնդակ ձմռութ մի մահացու հարուած տուեց երկրագործին. Ուրիշ տարիներում մարտի 15-ին արդէն գարուն էր լինում. մինչև այդ ժամանակը տաւարը կապված էր մնում գոմում և ալափ էր ուտում, Այնուհետև գիւղացին դուրս էր հանում նրանց և քշում էր դէպի իր գիւղի արօտատեղբերը, որ նորաբոյս, դաշար սէզը արդէն պատրաստ էր մնունդ տալ կենդանիներին. Բայց այս տարվայ ձմեռը խսկապէս մի բացառութիւն էր, սա մի կարգէ գուրս ձմեռ. Էր Սառը եղանակը այս տարի տեսք մինչև ապրիլի 6-ն. ձմադիտ է մարտի 20-ին եղանակը սկսեց մեղմանալ և ձիւները հալուել, բայց, ապրիլի 1-ից, դարձեալ սկսեցին փշել սառն հողմեր ամենայն ուժգնութեամբ և երկիրը գարձեալ ծածկվեց մի նոր եած ձիւն սպիտակ սավանի տակ, բնութեան արտակարգ երեսին առաջ՝ երկրագործը մը-աց բոլորովին յուսաբեկ և շուրած, որպէս մի վերին պատուամիւ առաջ. Տաւարի ուտեսաթը պառվեցաւ. մի կողով յարդը գիւղերում ծավեց 1 ր., 50 կ-ից սկսեալ մինչև 2—20 կ., լիսար ամեմատաքար նոյնպէս թանգ գնով. Եղան և այնիսի գիւղեր, ուր խոտի և զարմանի բոլորովին զառվելուց՝ գիւղացիք հարկադրվեցան ցախերև ազի քոքեր կերցնել իրանց տաւարին. Անսառունիրի ուտեսաթի այս սպառումը մեծ հարուած ուեց երկրագործին. Նրանցից շատերը բերին աղաք իրանց տաւարի մեծ մասը և ջնջին գնեպ ծախեցին, որովհետև այս կենդանիների վրա այն ուկտունուու կաշին էր մնացել—կմախք էին սրճել, Շատերի ոչնարները ցրտից և սովածու-

